

Binek Araçlarda Gider Kısıtlaması*

7194 sayılı kanunun 13. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu (GVK)'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine eklenen parantez içi hükmü ve yine aynı kanunun,

14. maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu (GVK)'nun 68. maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine eklenen parantez içi hükümleri sonucu vergi mevzuatına binek otomobillerin giderlerine ilişkin birçok sınırlama getirilmiştir.

Gider kısıtlaması faaliyetleri **kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekilde işletilmesi olanların** bu amaçla kullandıkları araçlar **dışındaki** tüm binek araçları kapsamaktadır.

2020 Yılı İtibarıyla Gider Kısıtlamasında Uygulanacak Hadler

310 Sayılı Gelir Vergisi Tebliği ile, kiralık araçlara ait aylık 5.500.-TL olan binek araç gider kısıtlaması tutarı haricindeki hadler aşağıdaki tabloda belirttiğimiz şekilde güncellenmiştir.

Ticari Kazanç (GVK Md. 40) ve Serbest Meslek Kazancı (GVK Md. 68)

Tespitinde İndirilecek Binek Oto Giderleri

Kiralanan binek otomobillerinin her birine ilişkin kira giderlerinin indirecek azami tutarı aylık	5.500.- TL
İşletme aktifinde yer alan veya kiralanan binek otomobillerine ilişkin akaryakıt, bakım, onarım, sigorta, araç temizlik, muayene vb. toplam giderlerin kazançtan indirim oranı üst sınırı	% 70
İşletme aktifinde yer alan veya kiralanan binek otomobillerine ilişkin benzin, tamir bakım vb. toplam giderlerin KKEG yazılacak kısmı	% 30
Binek otomobillerinin ilk iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının gider yazılmasının tercih edilmesi halinde azami tutarı	140.000.- TL
Binek otomobilin ilk iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç değer amortisman olarak indirim konusu yapılabilecek tutarı	160.000.- TL
Binek otomobilin ilk iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinin maliyete eklendiği hallerde, gider kabul edilecek amortisman hesaplamasına esas araç değeri	300.000.- TL

Binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, gider kabul edilecek amortismanına esas araç değeri	300.000.- TL
--	--------------

- Binek araçlarında amortisman gideri kısıtlaması 01.01.2020 tarihinden itibaren iktisap edilecek olanları kapsadığından 01.01.2020 tarihinden önce alınan binek araçların maliyet bedelinin tamamı amortisman yolu ile gider yazılabilecektir.
- Ayrıca VUK'nun mükerrer 320. maddesi hükmü gereğince, binek otomobiller için kıst amortisman uygulaması devam etmektedir. **%30 oranında genel giderler kısıtlaması ise** (akaryakıt, bakım-onarım, sigorta, araç temizlik, muayene gibi) 01.01.2020 tarihinden önce veya sonra alınan veya kiralanın araç olup olmadığına bakılmaksızın **tüm binek otomobilleri kapsamaktadır.**
- Ayrıca 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nun 14 uncu maddesi hükmü gereği **binek otomobillere ait** ödenen **motorlu taşıtlar vergisinin tamamı vergi matrahından indirilmesi mümkün değildir.** Bu uygulama eskisi gibi yürürlüğünü korumaktadır.

***KİRALIK ARAÇLARA AİT GİDER KISITLAMASINA İLİŞKİN ÖRNEK MUHASEBE KAYITLARI

X A.Ş. muhasebe için araç kiralama şirketinden 1 yıllığına binek otomobil kiralamıştır. 34 CGL plakalı aracın aylık kira bedeli **9.000.-TL**'dir. Kiralama şirketi 2020 Ocak ayına ilişkin Tekstil A.Ş. firmasına 9.000.-TL + %18 oranında **1.620.-TL**KDV olmak üzere toplam **10.620.-TL** fatura düzenlemiştir. (faturada her bir araç için tutarlar ayrı ayrı gösterilmiştir.) Muhasebe müdürü için kiralanın binek araç kira bedelinin gider yazılması gereken tutarı, 5.500 TL ile sınırlıdır. 5.500.-TL'sına isabet eden KDV tutarı indirilebilecek ancak bu tutarı aşın kısmı için (9.000.-TL- 5.500.-TL=) 3.500.-TL KKEG olarak dikkate alınması gerekecektir. Yine KKEG olarak dikkate alınan 3.500.-TL'sına isabet eden KDV indirilemeyecektir. Bu bağlamda faturanın muhasebe kayıtlarına alınması sırasında aşağıdaki hesaplamaların yapılması gerekecektir.

Gider yazılabilecek tutar:	5.500 TL
KKEG olarak dikkate alınacak kira tutarı:	9.000-5.500= 3.500 TL
İndirilebilecek KDV tutarı:	5.500 x %18 = 990 TL
İndirilemeyecek KDV tutarı:	3.500 x 0,18 = 630 TL

Muhasebe kaydına ilişkin 1. yöntem:

Hesap adı	Borç	Alacak
770 Genel Yönetim Giderleri	5.500 TL	
689 Diğer Olağandışı Gider ve Zaralar KKEG	4.130 TL	
689.01 Binek araç kiralama tutarı 3.500 TL		
689.02 İndirilemeyen KDV (KDV 30/md) 630 TL		
191 İndirilecek KDV	990 TL	
329 Diğer Ticari Borçlar		10.620 TL
329.01 Araç Kiralama Şirketi		

Muhasebe kaydına ilişkin 2. yöntem:

Hesap adı	Borç	Alacak
770 Genel Yönetim Giderleri	9.630 TL	
191 İndirilecek KDV	990 TL	
329 Diğer Ticari Borçlar		10.620 TL
329.01 Araç Kiralama Şirketi		
950 KKEG	4.130 TL	
950.01 Binek araç kira tutarları 3.500 TL		
950.02 İndirilemeyen KDV (KDV md/30) 630 TL		
951 KKEG karşılığı		4.130 TL
951.01 Binek araç KKEG tutarları		

****ARAÇ SATIN ALIMINA İLİŞKİN ÖRNEK**

500.000 TL satış fiyatlı 2000 cc motorlu araç muhasebe kaydı.

Araç fiyatı

201.775,63

ÖTV %110	221.953,19
KDV %18	76.271,19
Toplam	500.000,01

****2000 cc üstü olsa ötv %160 çıkardı.**

1-)KDV ve ÖTVnin gider olarak yazıldığını varsayarsak;

KDV+ÖTV	298.224,38
KDV+ÖTVnin vergiden indirilebilecek üst sınırı	140.000,00
KKEG	158.224,38

Alış kaydı

254 Taşıtlar	201.775,63	
770 Genel Yönetim Giderleri	140.000,00	
689 Diğer Olağandışı Gid. Ve Zararlar(KKEG)	158.224,38	
102 Bankalar		500.000,01

		Amortisman
Aktif değerine göre amortisman	201.775,63	40.355,13
Amortismanına tabi olan değer üst sınırı	160.000,00	32.000,00
Fark(KKEG)		8.355,13

Amortisman Kaydı

770 Genel Yönetim Giderleri	32.000,00	
689 Diğer Olağandışı Gid. Ve Zararlar(KKEG)	8.355,13	
257 Birikmiş Amortismanlar		40.355,13

Yada**Amortisman Kaydı**

770 Genel Yönetim Giderleri	40.355,13	
950 kkeg	8.355,13	
257 Birikmiş Amortismanlar		40.355,13
951 kkeg		8.355,13

2-)KDV ve ÖTVnin maliyete eklendiğini varsayarsak;**Alış Kaydı**

254 Taşitlar	500.000,01	
102Bankalar		500.000,01

Amortisman

Aktif Değerine göre amortisman	500.000,01	100.000,00
Kdv ve Ötvnin maliyete eklendiği hallerde amortismanına tabi olan değer in üst sınırı	300.000,00	60.000,00
Fark(KKEG)		40.000,00

Amortisman Kaydı

770 Genel Yönetim Giderleri	60.000,00	
689 Diğer Olağandışı Gid. Ve Zararlar(KKEG)	40.000,00	
257 Birikmiş Amortismanlar		100.000,00

* (veya 950 hesap kullanılabilirdi)

AMORTİSMAN AYRILMASI SIRASINDA TARTIŞMAYA NEDEN OLABİLECEK DURUM

Tartışmalara neden olacağını düşündüğümüz bu durum içinde konuyu örnek ile açıklamakta fayda olduğunu düşünmekteyiz.

İşletme KDV ve ÖTV maliyeti ile birlikte 10.01.2020 tarihinde aktifine aldığı aracın maliyet bedeli 700.000.-TL olduğunu var sayalım. Yapılan kanuni düzenlemede binek otomobilin ilk iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinin maliyete eklendiği hallerde, gider kabul edilecek amortisman esas değeri 2020 yılı içinde alınanlar için 300.000.-TL ile sınırlandırılmıştır. GVK 40. maddede gider kısıtlamasına ilişkin düzenleme ise aynen şöyledir. ...”vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hâllerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 Türk lirasını aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gider yazılabilir.” (Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.)”

Yukarıda da belirttiğimiz üzere 250.000.-TL olan tutar 2020 yılı için 310 Sayılı Gelir Vergisi Tebliğ ile 300.000.-TL olarak belirlenmiştir. Konumuzun özüne dönecek olursak 700.000.-TL

maliyet bedeli ile iktisap edilen araca ilişkin (ikinci el ile ÖTV ve KDV'si maliyete eklenenler için) en fazla (2020 yılı için) 300.000.-TL'sına amortisman ayrılabilceğini hüküm altına almıştır. **Dolayısıyla mükellefler 300.000.-TL'sını** geçmeden aşağıdaki tabloda belirtilen sürede amortisman ayrılabilceği kanaatindeyiz.

TABLO 9/1:

AMORTİSMAN DÖNEMİ	İNDİRİLECEK GİDER TUTARI	KKEG TUTARI
1.YIL AYRICALAK AMORİSMAN TUTARI	(700.000 TL X 0,20=) 140.000.TL indirilecek gider	KKEG YOK
2.YIL AYRICALAK AMORİSMAN TUTARI	(700.000 TL X 0,20=) 140.000.TL indirilecek gider	KKEG YOK
3.YIL AYRICALAK AMORİSMAN TUTARI	300.000 TL - (1. yıl 140.000 TL + 2. yıl 140.000 TL=) 20.000.TL indirilecek gider	(700.000 TL X 0,20=) 140.000.TL (140.000.TL - 20.000 TL=) 120.000.TL (KKEG)
4.YIL AYRICALAK AMORİSMAN TUTARI	İNDİRİLECEK GİDER YOK	(700.000 TL X 0,20=) 140.000.TL (KKEG)
5.YIL AYRICALAK AMORİSMAN TUTARI	İNDİRİLECEK GİDER YOK	(700.000 TL X 0,20=) 140.000.TL (KKEG)
TOPLAM	(140.000.TL+140.000.TL+20.000.TL =) 300.000.TL	(120.000.TL+140.000.TL+ 140.000. TL=) 400.000.TL

***İş bu makale stj.M.Müşavir Çağla Özdemir tarafından başta Vergi Dünyası Mart 2020 sayısında yer alan S.M.M.M. Gökhan Kaya**

Tarafından kaleme alınan makale olmak üzere çeşitli makale ve yorumlar derlenerek hazırlanmıştır.